

Олена РОМЦІВ

Національний університет “Львівська політехніка”,
доцент кафедри теорії права та конституціоналізму
Навчально-наукового інституту
права, психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук, доцент,
e-mail: olena.i.romtsiv@lpnu.ua,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3776-7120>

РЕФОРМИ ЯК ОBOB’ЯЗKOBA УMOBA BCTYПY УКPAЇНИ ДО ЄBPOПEЙCЬKOГO COIЮЗУ

<http://doi.org/10.23939/law2024.41.299>

© Ромців О., 2024

Реформи та їх вплив є невід’ємною частиною процесу вступу країн до Європейського Союзу. Ці заходи створюють фундамент для гармонізації законодавства країни з європейськими стандартами і нормами, а також сприяють підвищенню рівня життя громадян та стабільності суспільства. Одним із ключових аспектів реформ є економічні зміни. Країни, що прагнуть вступити до Європейського Союзу, зазвичай упроваджують реформи, спрямовані на лібералізацію ринків, покращення підприємницького клімату та боротьбу з корупцією. Ці заходи сприяють створенню стабільної економіки, залученню іноземних інвестицій та економічному розвитку. До інших важливих аспектів, які потрібно реформувати, належать правові та судові сфери життя держави. Ці реформи спрямовані на покращення судової системи, забезпечення прав людини та правову стабільність. Трансформації у цих сферах сприяють збільшенню довіри до системи правосуддя та зниженню рівня корупції. Крім того, реформи у галузі освіти та охорони здоров’я також істотно впливають на суспільство. Полегшення доступу до вищої освіти, поліпшення якості освіти та реформи у сфері охорони здоров’я покращують якість життя громадян і забезпечують більший капітал для розвитку країни.

Вступ до ЄС вимагає від країни-кандидата великих обсягів адаптаційних реформ, які охоплюють різні сфери, від правосуддя та економіки до освіти та охорони здоров’я. Це може бути надзвичайно складним завданням, потребує від уряду та суспільства великих обсягів робочої сили та ресурсів. Зовнішні фактори, такі як геополітичні конфлікти чи відносини з сусідніми країнами, можуть позначитись на процесі вступу. Ситуація у регіоні та співпраця з іншими країнами можуть істотно впливати на успіх інтеграції.

Попри ці виклики, вступ до Європейського Союзу може забезпечити значну користь, зокрема економічний розвиток, політичну стабільність та покращення якості життя громадян. Важливо вирішувати ці проблеми та долати труднощі з урахуванням тієї перспективи, яку надає членство в Європейському Союзі.

Ключові слова: Євроінтеграція; Європейський Союз; європейські стандарти; реформи; політика.

Постановка проблеми. Реформи є необхідним елементом підготовки до вступу до Європейського Союзу, їх реалізація істотно впливає на соціальний, економічний та політичний розвиток країни. 23 червня 2022 року на саміті у Брюсселі Європейська Рада надала Україні статус кандидата

на членство в Європейському Союзі, але за умови здійснення Україною низки важливих реформ, пов'язаних, зокрема, з верховенством права, олігархами та корупцією. “Комісія рекомендує надати Україні європейську перспективу. Це, звісно, за умови, що в країні проведуть низку важливих реформ”. За словами президентки Єврокомісії Урсули фон дер Ляєн, “Україна чітко продемонструвала прагнення та рішучість жити за європейськими цінностями та стандартами, а низка важливих реформ – це сім наступних умов: продовження судової реформи; реформа Конституційного Суду; впровадження антиолігархічного закону; боротьба з корупцією; боротьба з відмиванням коштів; зміна законодавства про нацменшини, узгодження аудіовізуального законодавства з європейським” [1].

Мета статті – проаналізувати численні виклики, з якими стикаються країни-кандидати на шляху входження до Європейського Союзу, а також окреслити цікаві перспективи унаслідок інтеграції.

Виклад основного матеріалу. Моніторинг і оцінювання прогресу в інтеграційних процесах вступу до Європейського Союзу є критичними елементами, які допомагають органам влади оцінювати та вдосконалювати свої зусилля у напрямку вступу до ЄС. Ці процеси забезпечують ефективний контроль за досягненням цілей і визначають напрям подальших дій. Важливість моніторингу й оцінювання важко переоцінити, вони стають основою для успішної інтеграції країни.

Одним із основних аспектів моніторингу є створення системи, яка дає змогу оцінювати різні аспекти інтеграції. Ця система охоплює збирання та аналіз даних, які стосуються виконання інтеграційних заходів та досягнення цілей. Такий підхід дозволяє оцінювати прогрес у реалізації реформ, а також ідентифікувати можливі проблеми та затримки. Оцінювання прогресу передбачає аналіз результатів моніторингу і визначення, наскільки досягнуті результати відповідають плановим.

Важливо встановити, які досягнення можна вже відзначити, а які аспекти потребують додаткових зусиль. Оцінка допомагає органам влади адаптувати свої стратегії та реформи на основі отриманих даних і забезпечує ефективну управлінську практику. Система моніторингу та оцінювання прогресу є інструментом, який сприяє відкритості та відповідальності органів влади перед громадськістю. Публічна інформованість та доступ до даних про прогрес інтеграції створюють сприятливий клімат для взаємодії між урядом та громадянами. Ця взаємодія сприяє підтримці інтеграційного процесу та забезпечує більшу прозорість та легітимність дій органів влади. Завдяки системі моніторингу й оцінювання органи влади можуть вчасно реагувати на можливі відхилення від плану й вирішити проблеми. Це сприяє покращенню якості виконання інтеграційних заходів та підвищує шанси на успіх у процесі вступу до ЄС [1].

“Якщо порівнювати з періодом до 2014 року, варто відзначити, що Україна справді значно просунулася на шляху проведення реформ та відповідності європейським стандартам. Хоча цей стрибок міг бути набагато більшим, особливо це стосується таких важливих питань, як судова реформа чи боротьба з корупцією, адже по цих напрямках можна було би зробити набагато більше. Ще залишається багато домашніх завдань, які Україна має зробити”, – пояснює старший аналітик дослідницького центру “Європейські цінності” у Празі Давід Стулік. 28 лютого Україна офіційно подала заявку на вступ до Євросоюзу за спеціальною спрощеною процедурою. Писали її в екстремальних умовах, згадує Іван Нагорняк, радник віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції: “Ввечері 27 лютого ми писали заявку і це все відбувалося під сирени”. А вже у квітні до Києва приїхали Високий представник Євросоюзу з питань закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель та Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн. Це був не лише жест підтримки. Європейські політики привезли опитувальник, необхідний для отримання Україною статусу кандидата в Європейський Союз. Його заповнення зайняло лише декілька тижнів, тоді як інші кандидати робили це протягом кількох років [2].

Органи влади країн, які прагнуть вступити до Європейського Союзу, стикаються з численними викликами, однак мають цікаві перспективи у процесі інтеграції. Розглянемо деякі з них, зокрема, які ті, що зумовлюють роботу органів влади.

Реформи як обов'язкова умова вступу України до Європейського Союзу

- Системні реформи. Один із найважливіших викликів, що полягає у проведенні системних реформ у багатьох сферах, ураховуючи правосуддя, антикорупційні заходи, охорону навколишнього середовища тощо. Ці реформи часто потребують великих зусиль та часу для впровадження, вони необхідні для гармонізації з європейськими стандартами.
- Економічні виклики. Вступ до ЄС передбачає вільний рух товарів, послуг та капіталу, що створює конкуренцію на ринку та потребує адаптації місцевих економік. Органи влади повинні розвивати стратегії для підвищення конкурентоспроможності національних підприємств та залучення іноземних інвестицій.
- Політичні виклики. Процес інтеграції може супроводжуватись політичною нестабільністю та опозицією з боку деяких груп населення. Органи влади повинні забезпечити широку підтримку громадськості та створити політичний консенсус щодо вступу до ЄС.
- Зміна культурного та інституційного середовища. Вступ до ЄС передбачає зміну культурного та інституційного середовища країни. Органи влади повинні стимулювати цей процес, зберігаючи національну ідентичність та сприяючи адаптації до європейських стандартів [2]

Незважаючи на виклики, вступ до ЄС має численні переваги для країн та їхніх громадян, зокрема доступ до великого європейського ринку, фінансову підтримку, можливості для співпраці в різних сферах, а також покращення стандартів життя та прав людини. Успішний вступ до ЄС може стати джерелом розвитку, стабільності та благополуччя для країни та її громадян.

Процес вступу до Європейського Союзу іноді супроводжується різними проблемами і труднощами, які потребують серйозного вирішення з боку країни-кандидата. Так, вступ до ЄС може поглибити політичні конфлікти та призвести до політичної нестабільності в країні-кандидаті. Питання, пов'язані з інтеграцією, такі як реформи, зміна законодавства та взаємовідносини з іншими країнами, можуть викликати суперечки та розкол у політичних партіях та суспільстві. Підготовка до вступу до ЄС іноді потребує істотних економічних реформ, які можуть бути болісними для економіки країни. Це охоплює лібералізацію ринків, скасування пільг та субсидій, а також адаптацію до конкуренції на європейському ринку [1]. Країни-кандидати часто стикаються із проблемами у сферах корупції та недотримання прав людини. ЄС вимагає від країн-кандидатів вживати рішучих заходів для боротьби з цими явищами та забезпечити дотримання європейських норм і стандартів. Національні громадяни можуть висловлювати опір стосовно інтеграції до ЄС, особливо у випадках, коли зміни потребують великих жертв або здаються занадто радикальними. Громадські протести та опозиція можуть стати серйозними перешкодами на шляху до вступу.

Отже, підводячи підсумок, зазначимо, що вступ до ЄС супроводжується численними викликами для країни, такими як політичні конфлікти, економічні труднощі, корупція та громадський опір. Ці виклики потребують рішучих заходів і готовності до реформування. Завдання, що стоять перед органами влади щодо вступу до ЄС, можуть бути складними, проте за умови правильних підходів, співпраці та реформ здатні забезпечити країні успішний та стабільний шлях до членства в Європейському Союзі. Бажання досягти цієї мети і визнання важливості цього завдання стають головними орієнтирами на шляху до європейської інтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коломієць Д. Україна – ЄС: що ми маємо зробити у статусі кандидата і коли можливий вступ в Євросоюз. *Суспільне новини*. URL: <https://suspilne.media/253476-ukraina-es-so-mi-maemo-zrobiti-u-statusi-kandidata-ikoli-mozlivij-vstup-v-evrosouz/> (дата звернення: 15.01.2024).

2. Кров, піт та дипломатія: яким був шлях України у кандидати на вступ до ЄС. *Суспільне новини*. URL: <https://suspilne.media/252996-krov-pit-ta-diplomatiaakim-buv-slah-ukraini-u-kandidati-na-vstup-do-es/> (дата звернення: 15.01.2024)

REFERENCES

1. Kolomiets D. *Ukraina – YeS: shcho my maiemo zrobyty u statusi kandydata i koly mozhyvyi vstup v Yevrosoiuz. Suspilne novyny* [The EU: what should we do as a candidate and when is it possible to join the European Union. Social news]. URL: <https://suspilne.media/253476-ukraina-es-so-mi-maemo-zrobiti-u-statusi-kandidata-i-koli-mozlivij-vstup-v-evrosouz/> (data zvernennia: 15.01.2024) [in Ukrainian].

2. *Krov, pit ta diplomatiia: yakym buv shliakh Ukrainy u kandydaty na vstup do YeS. Suspilne novyny* [Blood, sweat and diplomacy: what was Ukraine's path to becoming a candidate for EU membership. Social news]. URL: <https://suspilne.media/252996-krov-pit-ta-diplomatiaakim-buv-slah-ukraini-u-kandidati-na-vstup-do-es/> (data zvernennia: 15.01.2024) [in Ukrainian].

Дата надходження: 02.02.2024 р.

Olena ROMTSIV

Lviv Polytechnic National University,
Associate Professor of the Department
of theory of law and constitutionalism
Educational and scientific institute of law,
psychology and innovative education,
Candidate of law, Associate Professor,
e-mail: olena.i.romtsiv@lpnu.ua,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3776-7120>

REFORMS AS A PREREQUISITE FOR UKRAINE'S ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

Reforms and their impact are an integral part of the process of accession to the European Union. These measures create the foundation for harmonizing the country's legislation with European standards and norms, and contribute to improving the living standards of citizens and the stability of society. One of the key aspects of reforms is economic change. Countries aspiring to join the European Union usually implement reforms aimed at liberalizing markets, improving the business climate, and fighting corruption. These measures contribute to the creation of a stable economy, attract foreign investment, and promote economic development. Other important aspects that are being reformed include the legal and judicial spheres of the state. These reforms are aimed at improving the judicial system, human rights and legal stability. Transformations in these areas contribute to increasing trust in the justice system and reducing corruption. In addition, reforms in education and healthcare also have a significant impact on society. Improved access to higher education, higher quality education, and healthcare reforms improve the quality of life of citizens and provide more capital for the country's development.

Accession to the EU requires a candidate country to undertake a large amount of adaptation reforms covering a variety of areas, from justice and the economy to education and healthcare. This can be an extremely challenging task, requiring a large commitment of manpower and resources from the government and society. External factors, such as geopolitical conflicts or relations with neighboring countries, can affect the accession process. The situation in the region and cooperation with other countries can have a major impact on the success of integration.

Despite these challenges, accession to the European Union can bring significant benefits, including economic development, political stability, and improved quality of life. It is important to address these challenges and overcome difficulties with the perspective of EU membership in mind.

Key words: European integration; European Union; European standards; reforms; policy.